

šave. Kmalu po zločinu je uspelo niški policiji, da je izsledila nasilneža v osebi Bogdana Vidanoviča, železniškega strojevodje. Aretirani je strašna dejanja tudi priznal.

Dolgoletni angleški zunanji minister umrl. Dne 6. septembra je umrl na svojem posestvu Fallodon na Northumberškem dolgoletni angleški zunanji minister Edvard Grey.

Strahovit orkan (vihar) je pustošil dne 6. septembra po pokrajini Teksas v Združenih državah Severne Amerike. Materijalna škoda gre v težke milijone dolarjev. Saj cenijo samo uničeno žetev citron na 12 milijonov dolarjev. Smrtnih žrtev je do 50, ranjenih pa 1500.

Rusi so se podali v izredne zračne višine ali v takozvano stratosfero. — Sovjetska vlada je pripravila velik polet v stratosfero. Vse priprave za polet je vodil vseučilišni profesor Prokofev, ki je izjavil, da je pripravil ta polet po nalogu načelnika vojnega letalstva iz ruskega materiala. Kabina je izdelal Aleksnins. Balon je izdelan v Rusiji iz ruskega materiala. Kabina je izdelana iz aluminija ter je opremljena z vsemi najmodernejšimi instrumenti za znanstveno raziskovanje stratosfere. S tem poletom nameravajo Rusi doseči višino 20.000 metrov in upajo, da se jim bo to radi velike dovršenosti balona tudi posrečilo. Dvig se je izvršil dne 7. t. m. v Moskvi.

350 let je minilo, odkar je bil rojen 24. septembra 1583 sloviti cesarski vojsko vodja v 30letni vojni Albrecht pl. Wallenstein.

Smrt iraškega kralja. V našem listu smo poročali, kako so zagrešili pred kratkem divjaški Kurdi strašen pokolj med kristjani v Iraku v osrednji Aziji. Irak je samostojno kraljestvo in ga je vladal kralj Fejsal. Iraški kralj se je mudil zadnje dni v Bernu v Švici v svrhu zdravljenja. Dne 7. septembra je zadela Fejsala srčna kap. Truplo so balzamirali in so ga prepeljali na angleški bojni ladji do Haife, odkoder so ga odpremili z letalom v Bagdad, kjer se je vršil svečan pogreb. —

Turki oblegajo Dunaj leta 1683. Letos so obhajali na Dunaju 250letnico zmage nad Turki in rešitve krščanskega zapada.

Naslednik kralja Fejsala na iraškem prestolu je pokojnikov sin emir Gazi, ki je star 21 let in je že zasedel prestol.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 40, tel. 23-58, zopet odprt. Prosta izbira zdravnikov. Cene zmernе. Vodja primarij dr. Černič. 867

Denarja manjka! Jesen prihaja in Vi rabite raznovrstno oblačilo za Vas in za Vaše otroke. Zato Vam svetujemo in toplo priporočamo manufakturno trgovino Anton Brumec v Celju, Kralja Petra cesta 13. Ta tvrdka Vam nudi vse manufakturno blago pri najboljših kakovostih po tako izredno nizkih cenah, da boste v bodoče to trgovino Vašim znancem sami najtopleje priporočali. Zato si dobro zapomnite naslov. 956

Občinski zakon mora vsakdo poznati, kdor hoče voditi kako skupino pri občinskih volitvah. Zato si ga pravočasno naročite, stane: broširan 8 Din, vezan 15 Din. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Ali si že obnovil naročnino?

50letnica — brez primer v zgodovini.

Izbruh ognjenika Krakatau! Ko je raznesel to vest brzjav dne 26. avgusta 1883 po svetu, je prestrašilo grozno poročilo vse narode. Skoraj neverjetno se je glasilo, da bi bilo postalo žrtev lave in dima iz žrela ognjenika Krakatau

50.000 oseb.

Toliko ljudi je bilo ob življenje zaradi ogenj bluvajočega hriba, ki je izginil po izbruhu v morje do leta 1928. Od omenjenega leta pa oživlja vedno na novo, vznemirja prebivalstvo s silovitimi potresi, raznašajoč lavo in kamene do obale spodnje-indijskih otokov Java in Sumatra. Dne 14. avgusta 1930 so beležili zadnji izbruh, pri katerem je pognalo iz žrela v zrak 1 km široki vodni steber

2000 m visoko.

Ognjenik Krakatau se je nahajal na otoku v takozvani Sunda morski ožini

Mussolini podpisuje v Rimu s sovjetsko Rusijo pogodbo o nenapadanj.

med otokoma Java in Sumatra, na katerem sta bila do leta 1883 dva ognjenika. Že maja leta 1680 in leta 1684 sporoča kronika dva silovita izbruha, ki sta bila zaključena malodane s tolikerkimi žrtvami kakor pred 50 leti. Še le leta 1883 so zopet opazili močnejša bruhanja. V noči od 26. na 26. avgust pa je došlo do onega groznega izbruha, ki je osamljen v zgodovini. Oba vulkana sta pričela ob polnoči delovati s tako silovitostjo, da se je odtrgala

polovica otoka

in izginila pod morjem. Radi pogreznjenja se je dvignil iz morja 40 m visoki val, katerega so čutili po otokih Java, Sumatra, do Japonske, Avstralije in Južne Amerike. Nepopisno ogromne množine ognjeniškega prahu so bile pograne v zračne višine, so obkroževale cele mesece zemeljsko oblo in zatemnjevale solnce. Pepel je padal na zemljo v obsegu 1000 kvadratnih kilometrov.

70 m visoka plast pepela

je pokrila ostanek otoka. Ob vsaki strani pogreznjenega otoka sta se prikazala iznad morja dva manjša otoka, ki sta pa čez par mesecev zopet zgini-
la. Grmenje iz ognjenika so slišali po Filipinskih otokih, po celi Avstraliji in na otoku Madagaskarju ob vzhodni Afriki. Potres je občutil celi svet.

Danes je vzcvetel ostanek otoka, ki se je skrčil vsled izbruha od 30 na 10 kvadratnih km, na površju pepela k zelo bujni rasti in rodovitnosti.

Holandska Indija, h kateri spada ognjenik Krakatau z otoki Java in Sumatra, je najbolj vulkanska pokrajina na svetu. Na celotnem Sunda-otočju je nad 100 delujočih ognjenikov, kojih izbruhi so zahtevali tudi v najnovejši dobi na tisoče človeških žrtev. Radi izbruha vulkana Kleot na otoku Java je žrtvovalo leta 1919 življenje 6 tisoč ljudi. Holandska vlada je uvedla ponovne

potresne opazovalnice

za ognjenika Krakatau in Kleot, ki vzdržujejo 30 opazovališč na celotnem otočju. Opazovalne postaje so celo v žrelih. Opazovalci so opremljeni z maskami proti strupenim plinom in so spremljani od psov, ki hitreje začutijo

Jezernik Baltazar, Št. Ilj pri Velenju.

Ob stražnih ognih.

Često se naši spomini vračajo nazaj v preteklost, v ono dobo, ko so oholi tujci našo rodno zemljo napadali z mečem, si s silo prisvajali imetje naših prednikov, rušili njih domove, starejše ljudi pobijali, mladino pa vlačili v sužnost. Z velikim naporom so si naši dedje iz pragozdov delali njive, senožeti in vinograde, da bi se pošteno preživljali, da bi jim ne trebalo ropati tuje lastnine, ampak da bi mirno pasli svoje črede po svojem. Tujci so se pa žal premnogokrat ravnali po geslu: sila ustvarja pravico.

Tam daleč na jugu onkraj Soče je domoval Slovenec in gori proti severu — tam, kjer teče bistra Zila — je zapustil spomenike kot je vojvodski prestol pri Gospej Sveti, nem glasnik naše preteklosti, in tam v ravninah blizu Donave je stavil cerkve svojemu Bogu. — Ko sem za časa svetovne vojne blodil tam okoli Vidma, sedaj Udine, sem se srečal s 95 let staro ženico. Spoznala je mojo govorico in me vprašala: Od kod si ti, moj brat? Razložil sem ji, da je moja domovina daleč. Govorila mi je besede, koje sem si zapisal v svoj dnevnik in jih objavljam tukaj, da naj bodo njej v časten spomin in v vspeh bodo vsaki slovenski materi. »Ko sem bila še jaz dete«, je rekla, »me je mamica učila moliti, govoriti slovensko.

bližajoče se nevarnosti nego človek. Z merjenjem vročine, s preiskovanjem izmetanega kamenja in z vrtnjem skušajo opazovalci vnaprej napovedati izbruhe in svariijo pravočasno prebivalstvo, da se umakne iz bližine ognjenikov.

Slovenska pesem se je pela po tej ravni, pa vse to je minilo. Moji sovrstniki že spijo v Bogu, jaz se pa čutin osamelo. Nov rod je zrastel, slovenska beseda je zamrla na njih ustih, zdi se mi, da sem tuja med svojimi.« Solza je zapolzela po njenih usahujočih licih, zabolelo me je pri srcu, domotožje sem občutil. Mislil sem na svojo domovino, zapuščeno, utrujeno, sinovi njeni pa so razkropljeni širomsvet. Pogled sem uprl tja proti rojstni krajini, daleč tam v ozadju sem videl Krn, bližje S. Goro, Oslavijo, Sv. Gabrijel, vse izorano ne od našega pluga, ampak od topovskega ognja. In vse izgorelo, ovenelo, brez življenja, čeravno je bil takrat majnik.

V prejšnjih časih, ko je bila ogrožena domačija prednamcev, so na naših gorah zagoreli stražni ognji, ob njih so stražili stražarji, zvesti, nepodkupljivi, ki so se zavedali dolžnosti, katera jim je bila poverjena. Zgodovina nam pravi, da je naš narod, če ga je zdramil odsev stražnih ognjev, neustrašeno branil svoje najdražje, svojo posest in svojo pravico. Bili so to časi velikega gorja. Po naših gričih so stali gradovi tujcev, tuji valpeti so vihteli biče po telesih naših dedov. A vse to je minilo, narod je ostal zdrav v jedru in silen v odpornosti. Ko so se meje držav nekoliko ustalile, so se tujci pričeli posluževati drugih metod. Vsiljevati so priževati drugih metod. Vsiljevati so privero, misleč, da s tem ohamijo naše ljudi, jih odtujijo domači govorici in veri. Tudi takrat so bili težki časi za slovensko domovino. Ko je val ponemčevanja, okrepljen s kapitalističnim liberalizmom in prepojen s prenapetimi nacionalnimi vzori, ogrožal najhuje

Ako bi se pričel taliti
led ob obeh tečajih.

Če bi se dvignila povprečna toplota na zemlji za okrog 3 stopinje, bi povzročil ta dvig svetovno poplavo. Led ob severnem in južnem tečaju zadržuje ogromne količine vode, ki bi se pri talenju razlila v svetovna morja. Vzemimo, da znaša led ob južnem tečaju 13.760.000 kub. km in ob Grönlandiji ali ob severnem tečaju 2.920.000 k. km, kar da skupno avto celotnega ohledenelega stanja 16 mil. 680 tisoč kub. km. Voda iz tega ledu bi dvignila navažno vodno stanje v obsegu 357 milijonov morskih kv. km za 50 m.

Pavel Keller:

6. nadaljevanje.

„Hubert“

Roman iz gozdov.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

Tim je stresel svoje drobne pesti.

»Ta capin — ta prostaški podlež — mora v
ječo. Prosim vas, milostljivi gospod, pomagajte
mi!«

In opotekel se je v hišo.

O seveda, pomagal ti že bom, ljubi Tim! Ko si se spočetka preveč grdo ustil, sem ti že danes opoldne hotel pomagati čez hribe in doline; ker pa si bil sedaj tepen od druge strani, sem zadovoljen in bom poskušal, da tvojo ponižano dušo zopet dvignem.

Tisti dan opoldne sem opazoval z okna še eno lopovščino. Oba psa, pudelna Bimsa in dakelna Bamsa, skupno krmijo opoldne na dvorišču. Točno ob 12. pride Padovka z veliko skle-

do, v kateri je zmečkan krompir z omako, vsakovrstni ostanki mesa in debele kože. Ta obed naj bi si psa delila.

Danes je sončno vreme. V bleščečem sončnem svitu ležita psa na kamenitih opločnicah, kjer ni snega in ki vodijo do hišnih vrat. Pudel Bims je še čisto mlad — komaj tri četrt leta je star — toda dakel Bams je že v življenju izkušen možakar, ki ima gotovo že svoja tri leta na grbi.

Ko je torej naša ura začela z globokim glasom naznanjati opoldansko uro, se je dakel natenkrat pognal kvišku, zdirjal proti dvoriščnim vratom in strahotno začel lajati, četudi se pri vratih nobena živa stvar ni zgenila. Mladi neumnež pudel pa, ki je pač mislil, bogve kaj se je zgodilo pri vratih, je kakor klopčič zletel za njim in z okodranim smrčkom zalajal kakor divji. V svoji mladi neumnosti je pihal in pihal v vrata še, ko se je dakel že davno priplazil nazaj. In kako se je plazil ničvrednež! Zavite oči so dajale njegovemu podolgovatemu gobcu res nekaj sleparskega.